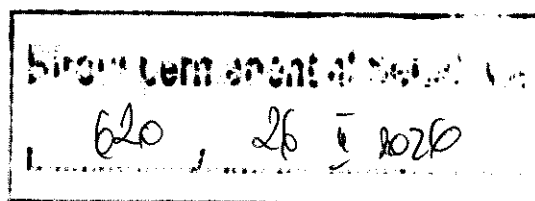

PRIM MINISTRU

Domnule președinte,

În conformitate cu prevederile art. 111 alin. (1) din Constituție și în temeiul art. 25 lit. (b) din Ordonanța de urgență a Guvernului nr. 57/2019 privind Codul Administrativ, Guvernul României formulează următorul:

PUNCT DE VEDERE

referitor la *propunerea legislativă pentru modificarea și completarea Legii nr.135/2010 privind Codul de procedură penală*, inițiată de doamna deputat PSD Adriana-Diana Tușa împreună cu un grup de parlamentari PSD, PNL, USR, AUR, UDMR, Minorități Naționale, neafiliați, POT (Bp.576/2025, L 620/2025).

I. Principalele reglementări

Inițiativa legislativă are ca obiect de reglementare modificarea și completarea unor dispoziții din *Legea nr. 135/2010 privind Codul de procedură penală, cu modificările și completările ulterioare*, în scopul eficientizării procedurilor judiciare și al reducerii duratei proceselor penale.

Modificările propuse urmăresc instituirea unor mecanisme procedurale mai suplă, evitarea reluării ciclice a unor etape (astfel cum se întâmplă în prezent, în lipsa unor prevederi previzibile cu privire la termenele de exercitare a unor drepturi și aplicarea unor sancțiuni specifice), consolidarea rolului activ al organelor judiciare și valorificarea

mijloacelor moderne de comunicare pentru citarea părților și administrarea probelor, în vederea asigurării celerității procesului penal, fără a aduce atingere garanțiilor procesuale fundamentale.

Nu în ultimul rând, inițiativa legislativă urmărește instituirea unor mecanisme care să asigure prioritatea soluționării cauzelor cu victime vulnerabile, să limiteze numărul audierilor repetate, să utilizeze mijloace tehnice moderne de înregistrare a declarațiilor și să consolideze coordonarea între organele judiciare și serviciile de asistență pentru victime.

II. Observații

a. Cu privire la pct. 1, propunerea ce vizează translarea competenței infracțiunilor sexuale la tribunale/parchetelor de pe lângă acestea poate fi susținută, în condițiile unei crize constante de personal, mai ales, în rândul parchetelor de pe lângă judecătorii, a lipsei posibilității unei specializări reale care să vizeze, printre altele, interacțiunea cu victimele infracțiunilor contra libertății sexuale, modul de instrumentare/urmărire penală/judecată a unor astfel de dosare, lipsa specializării polițiștilor în efectuarea de acte de cercetare penală etc.

Cu toate acestea, din punct de vedere formal semnalăm existența unei neconcordanțe între *Expunerea de motive* și cuprinsul proiectului. În concret, deși se vorbește, printre altele, de necesitatea efectuării urmăririi penale de către parchetele de pe lângă tribunale, prin preluarea competenței de supraveghere de la parchetele de pe lângă judecătorii, inițiativa legislativă prevede doar modificarea competenței tribunalelor (art. 36 *Cod procedură penală*), nu și a cazurilor în care urmărirea penală se efectuează de către procuror, caz în care vorbim de o competență proprie [art. 56 alin. (3) *Cod procedură penală*]. De aceea, în vederea realizării dezideratului propus de inițiatori, se impune și o modificare corelativă a art. 56 alin. (3) *Cod procedură penală*.

Nu în ultimul rând, fiind o chestiune care implică translarea unor cauze din competența unor parchete/instanțe în competența altora, este necesară exprimarea unui punct de vedere și de către Consiliul Superior al Magistraturii.

b. Cu privire la pct. 2 și 3, în sensul instituirii posibilității reunirii/disjungerii cauzelor în cursul procedurii de cameră preliminară,

aceasta implică o modificare a competenței funcționale a judecătorului de cameră preliminară care, în analiza sa, va fi ținut să antameze fondul cauzei, practic să preia din competența funcțională a instanței de judecată¹. Potrivit art. 3 din *Codul de procedură penală*, judecătorul de cameră preliminară exercită în cursul procesului penal *funcția de verificare a legalității trimiterii ori netrimiterii în judecată*, iar potrivit art. 54 din *Codul de procedură penală*, judecătorul de cameră preliminară este competent să verifice legalitatea administrării probelor și a efectuării actelor procesuale de către organele de urmărire penală.

Rezultă că „*rolul procedurii camerei preliminare nu este acela de a cenzura opțiunea procurorului cu privire la modul de organizare a urmăririi penale: în măsura în care el a apreciat că se impune urmărirea în același dosar a tuturor faptelor și a făptuitorului și, respectiv, sesizarea instanței cu întreaga activitate infracțională, judecătorul de cameră preliminară nu poate cenzura această atribuție exclusivă a procurorului și nu poate decide separarea dosarului de urmărire penală și, respectiv, începerea judecării numai cu privire la o parte dintre faptele pentru care procurorul a dispus trimiterea în judecată*”²

Menționăm și faptul că dispozițiile art. 346 *Cod procedură penală* menționează limitativ soluțiile sau măsurile pe care le poate dispune judecătorul de cameră preliminară, între acestea nefiind însă și disjungerea sau reunirea cauzelor.

În același sens sunt și alte opinii exprimate în doctrină – astfel, s-a reținut că, raportat la competența funcțională limitativ prevăzută de art. 54 din *Codul de procedură penală*, judecătorul de cameră preliminară nu poate dispune nici disjungerea cauzei în latura penală sau acțiunii civile de acțiunea penală, după cum nu poate proceda nici la reunirea cauzelor³.

Această opinie este îmbrățișată și de către jurisprudența instanței supreme – astfel, într-o cauză⁴ s-a decis respingerea ca inadmisibilă a unei cereri de reunire a cauzelor, întrucât „*că reunirea cauzelor nu poate fi dispusă de judecătorul de cameră preliminară în faza procesuală a camerei preliminare, ci numai de instanța de judecată după începerea judecării*”⁵, iar soluții similare se impun în prezent ca bune practici - a se

¹ În același sens, a se vedea și I. Kuglay, în M. Udriou (coord.), *Codul de procedură penală. Comentariu pe articole*, ed. a 4-a, Ed. C.H. Beck, București, 2023, p. 2285

² *Idem*.

³ M. Udriou, D. Herinean, M. Morar și A. Șandru în M. Udriou (coord.), *op. cit.*, p. 365 (para. 5), și p. 411 (para. 10).

⁴ Soluționată prin Încheierea nr. 205/14.04.2021.

⁵ <https://www.scj.ro/1093/DetaliiJurisprudenta?customQuery%5B0%5D.Key=id&customQuery%5B0%5D.Value=172403#highlight=##>

vedea și *Minuta Întâlnirii președinților secțiilor penale ale Înaltei Curți de Casație și Justiție și curților de apel*, București 2019⁶

Pentru argumentele de mai sus, apreciem că soluțiile legislative propuse la pct. 2 și 3 nu pot fi susținute.

c. Cu privire la pct. 4, propunerea poate fi susținută, fiind o consecință a faptului că doar o instanță superioară celei competente material sau personal poate aprecia dacă menține, motivat, probele administrate, actele îndeplinite și măsurile dispuse de instanța inferioară care și-a declinat competența. În schimb, în situația diametral opusă, când declinarea se face de la o instanță superioară la una inferioară, nu se mai poate justifica dreptul celei din urmă instanțe de a readministra probatoriu, în condițiile în care efectuarea unor astfel de acte de către instanța superioară nu ar putea conduce, prin ipoteză, la aplicarea sancțiunii nulității absolute, potrivit art. 282 alin. (1) lit. b) *Cod procedură penală*. Această dispoziție prezintă și avantajul asigurării celerității procesului penal, prin evitarea unor posibile tergiversări în practică.

d. Cu privire la pct. 7, propunerea, în esență, poate fi susținută. Comunicarea rechizitoriului către victime reprezintă o soluție legislativă utilă în considerarea faptului că victimele traficului de persoane sau de minori au, de regulă, posibilități reduse de a consulta sau fotocopia dosarul cauzei, o astfel de măsură contribuind la creșterea standardelor privind sprijinirea victimelor în cadrul procesului penal. În egală măsură, și extinderea dreptului la informare cu privire la alte ipoteze, în afară de cea a evadării, este una binevenită.

De asemenea, comunicarea unei copii a rechizitoriului către persoana vătămată este o soluție legislativă justă, cu atât mai mult cu cât persoana vătămată poate formula cereri și excepții în faza de cameră preliminară astfel încât, din considerente de egalitate a armelor, poate părea firesc ca rechizitoriul să fie comunicat și acesteia, nu doar inculpatului.

Cu toate acestea, trebuie analizat dacă o astfel de abordare, prin transmiterea unor copii scrise, poate fi implementată în practică la acest moment (rațiuni de oportunitate), în condițiile în care actul de sesizare a instanței poate face obiectul unor zeci, sute sau chiar mii de pagini, dublat de faptul că sunt dosare cu mai multe persoane vătămate. De aceea, fără să negăm caracterul oportun al unei astfel de măsuri și ținând cont, totuși, de

⁶ <https://inm-lex.ro/wp-content/uploads/2025/01/Minuta-intalnire-presedinti-sectii-penale-16-17-mai-2019.pdf>

faptul că rechizitoriul vizează în esență o acuzație în materie penală formulată împotriva inculpatului (persoana vătămată putând lua act de conținutul dosarului prin formularea unei cereri în acest sens la instanță), apreciem că această modificare propusă se impune a fi implementată numai după exprimarea unui punct de vedere în acest sens și de către Consiliul Superior al Magistraturii.

Nu în ultimul rând, mai atragem atenția că sintagma „*altor acte de procedură esențiale, stabilite de organul judiciar*” din cuprinsul lit. g²) este una lipsită de previzibilitate, nefiind clar care sunt acele acte esențiale ce se impun a fi comunicate victimei. De aceea, se impune o reformulare a acestei litere prin precizarea expresă a actelor ce se vor comunica.

În acest context, amintim doar că potrivit art. 3 din *Directiva 2010/64/UE privind dreptul la interpretare și traducere în cadrul procedurilor penale*:

„(1) *Statele membre se asigură că persoanelor suspectate sau acuzate, care nu înțeleg limba în care se desfășoară procedurile penale respective, li se furnizează într-un interval rezonabil de timp traducerea scrisă a tuturor documentelor esențiale pentru a se garanta faptul că respectivele persoane pot să își exercite dreptul la apărare și pentru a garanta caracterul echitabil al procedurilor.*

(2) *Documentele esențiale includ orice decizie de privare de libertate a unei persoane, orice rechizitoriu sau act de inculpare și orice hotărâre judecătorească.*

(3) *Autoritățile competente decid în fiecare caz în parte dacă mai există și alte documente esențiale. Persoanele suspectate sau acuzate sau avocații acestora pot înainta o cerere motivată în acest scop.*

(4) *Nu se impune obligația de a traduce acele părți din documentele esențiale care nu sunt relevante pentru obiectivul de a permite persoanelor suspectate sau acuzate să cunoască cazul instrumentat împotriva lor.”*

e. Cu privire la pct. 8, dispoziția nu este necesară. Pe de o parte, această obligație incumbă deja organelor judiciare în baza art. 14 din *Legea nr. 211/2004 privind unele măsuri pentru asigurarea informării, sprijinirii și protecției victimelor infracțiunilor*, motiv pentru care dublarea sa în *Codul de procedură penală* devine inutilă. Pe de altă parte, aceste drepturi au o natură extra procesuală. De exemplu, dreptul de a beneficia de compensații financiare din partea statului, chiar dacă acesta derivă din săvârșirea unei infracțiuni, nu reprezintă un drept aferent procesului penal, drept dovadă că cererea pentru acordarea acestor compensații nu se

soluționează de instanța penală investită cu soluționarea procesului penal, ci de către o comisie pentru acordarea de compensații financiare victimelor infracțiunilor, constituite în fiecare tribunal. De aceea, pentru considerente de tehnică legislativă, acest drept nu poate fi reglementat și în *Codul de procedură penală*.

f. Cu privire la pct. 9, se impune precizarea faptului că traducerea oricărei decizii de privare de libertate a suspectului sau inculpatului, a rechizitoriului și a oricărei hotărâri judecătorești care soluționează fondul cauzei, se poate realiza doar în măsura în care acest lucru este posibil, același raționament fiind aplicabil și în cazul dreptului persoanei vătămate de la lit. g²), mai sus amintit.

În acest context, menționăm doar că potrivit art. 128. Folosirea limbii materne și a interpretului în justiție din *Constituția României, republicată*:

„(1) *Procedura judiciară se desfășoară în limba română.*

(2) *Cetățenii români aparținând minorităților naționale au dreptul să se exprime în limba maternă în fața instanțelor de judecată, în condițiile legii organice.*

(3) *Modalitățile de exercitare a dreptului prevăzut la alineatul (2), inclusiv prin folosirea de interpreți sau traduceri, se vor stabili astfel încât să nu împiedice buna administrare a justiției și să nu implice cheltuieli suplimentare pentru cei interesați.*

(4) *Cetățenii străini și apatrizii care nu înțeleg sau nu vorbesc limba română au dreptul de a lua cunoștință de toate actele și lucrările dosarului, de a vorbi în instanță și de a pune concluzii, prin interpret; în procesele penale acest drept este asigurat în mod gratuit.”*

g. Cu privire la pct. 11, aceasta poate fi susținută, cu mențiunea celor exprimate *supra* la lit. d. Totodată, atragem atenția asupra faptului că se propune modificarea lit. e) a alin. (2) al art. 111 *Cod procedură penală* astfel încât persoana vătămată să aibă „*obligația de a se prezenta la chemările organelor judiciare, atunci când este citată în vederea ascultării sale;*”. De *lege lata*, persoana vătămată are obligația de a se prezenta la chemările organelor judiciare - pe cale de consecință, având în vedere faptul că, de exemplu, confruntarea este un procedeu probator distinct de ascultare sau că, potrivit art. 265 alin. (1) *Cod procedură penală*, inclusiv persoana vătămată poate fi adusă cu mandat de aducere,

caz în care aceasta este obligată să se prezinte în fața organului judiciar⁷, apreciem că ar fi preferabilă menținerea textului *de lege lata*, pentru a se evita dificultăți legate de aplicarea în practică a acestor dispoziții legale.

h. Cu privire la pct. 12, alin. (2¹) poate fi susținut, însă nu și alin. (2²) pentru motivele exprimate *supra* la lit. e. Mai mult decât atât, norma nu poate fi susținută nici din perspectiva clarității și previzibilității acesteia, neînțelegându-se clar care sunt acele infracțiuni de violență⁸ săvârșite cu intenție pentru care se acordă asistență juridică gratuită. Dacă analizăm conținutul art. 14 alin. (1) lit. a) din *Legea nr. 211/2004* vom putea constata că legiuitorul, din rațiuni de claritate și previzibilitate, precizează expres care sunt acele infracțiuni pentru care asistența juridică este obligatorie. Dar cum aminteam și anterior la lit. e, o astfel de abordare prin preluarea tuturor acelor infracțiuni în cuprinsul *Codului de procedură penală* nu este necesară și nu poate fi avută în vedere, conducând la crearea unor paralelisme legislative.

i. Cu privire la pct. 13, propunerea poate fi susținută, sub rezerva faptului că norma apare ca fiind incompletă, întrucât nu se precizează care este momentul la care respectivele informații trebuie să fie aduse la cunoștința persoanei vătămate. Precizăm că, în forma aflată în vigoare a normei, se prevede, în mod expres, că informarea se realizează cu ocazia primei audieri. Este necesară reanalizarea textului și completarea sa în mod corespunzător. Precizăm că o observație identică a formulat și Consiliul Legislativ în avizul nr. 993/2025.

De asemenea, întrucât se propune eliminarea tezei finale a alin. (8) al art. 111 *Cod procedură penală*, fără ca soluția propusă să fie motivată și nici corelată cu cea propusă la pct. 17 (referitoare la alin. (4) al art. 130) – „*Atunci când înregistrarea video nu este posibilă, înregistrarea se realizează în toate cazurile prin mijloace tehnice audio.*”, apreciem că se impune menținerea textului *de lege lata* al alin. (8) al art. 111.

⁷ Potrivit art. 266 alin. (1) *C. proc. pen.*, în cazul în care persoana indicată în mandat refuză să însoțească persoana care execută mandatul sau încearcă să fugă, aceasta va fi adusă prin constrângere.

⁸ În Decizia Curții Constituționale nr. 356/2018, ale cărei considerente sunt aplicabile *mutatis mutandis*, s-au reținut următoarele:

„80. (...) Curtea reține că această categorie de infracțiuni este vag circumscrisă, astfel că, în procesul de aplicare a legii, va fi dificil de identificat în mod riguros care infracțiune cade sub incidența interdicției aplicării măsurilor alternative. Mai mult, așa cum arată unul dintre autorii sesizării, respectiv Înalta Curte de Casație și Justiție, în cazul tuturor infracțiunilor în conținutul cărora săvârșirea prin violență reprezintă o modalitate alternativă, din textul de lege „nu rezultă cu claritate dacă numai săvârșirea în concret în modalitatea exercitării violențelor se include în sfera excepțiilor de la aplicarea măsurilor sau dacă, pentru includerea în sfera excepțiilor, este suficient ca norma de incriminare reținută în încadrarea juridică să prevadă, ca modalitate alternativă, exercitarea violențelor”.

j. Cu privire la pct. 14, propunerea instituie o situație derogatorie de la ipoteza în care asistența juridică a persoanei vătămate minore este obligatorie. Menționarea „*de îndată*” coroborat cu faptul că avocatul nu se poate prezenta în timp util permite o aplicare discreționară în practică în sensul în care organele de cercetare penală să procedeze în multiple situații la audierea persoanei vătămate minore în lipsa avocatului. Or, apreciem că nu poate fi susținută o astfel de soluție din perspectiva necesității asigurării garanțiilor procesuale ale persoanei vătămate, avocatul fiind cel în măsură să garanteze un astfel de deziderat. Asta cu atât mai mult cu cât textul cere prezența unui psiholog sau altui specialist, fiind nevoie, și în acest caz, de acordarea unui termen rezonabil pentru ca acesta să ajungă la sediul organului judiciar. Menționăm și faptul că prin *Decizia nr. 88/2019*⁹, ale cărei considerente sunt aplicabile *mutatis mutandis*¹⁰, Curtea Constituțională a reținut faptul că reglementarea asistenței juridice obligatorii, în cazurile prevăzute de lege, se circumscrie într-un drept al suspectului, al inculpatului, al persoanei vătămate, al părții civile și al părții responsabile civilmente, precum și faptul că legiuitorul a prezumat a fi în interesul justiției reglementarea obligatorie a asistenței juridice în cazurile expres prevăzute de lege, încălcarea dispozițiilor relative la asistența juridică obligatorie determinând încălcarea dreptului la un proces echitabil. De aceea, prin instituirea unui termen înăuntrul căruia se poate ridica excepția nulității absolute în cazul neasistării de către un apărător în faza procedurii camerei preliminare, deși legea prevedea obligativitatea acestui lucru¹¹, legiuitorul goleşte de conținut însuși dreptul fundamental la apărare, asigurat prin asistarea de către un avocat ales sau numit din oficiu, în cazurile expres prevăzute de lege.

Menționăm și faptul că art. 281 alin. (1) lit. f) *Cod procedură penală* sancționează cu nulitatea absolută încălcarea dispozițiilor privind asistarea de către avocat a suspectului și a persoanei vătămate, respectiv a inculpatului și a celorlalte părți, atunci când asistența este obligatorie, motiv pentru care nici soluția legislativă propusă la pct. 33 nu poate fi susținută.

⁹ Decizia nr. 88/2019 referitoare la excepția de neconstituționalitate a dispozițiilor art. 281 alin. (4) lit. a) din Codul de procedură penală raportat la art. 281 alin. (1) lit. f) din același act normativ, publicată în Monitorul Oficial al României, Partea I, nr. 499 din 20 iunie 2019.

¹⁰ A se vedea în special considerentele 39-42.

¹¹ Sau în cazul de față, prin reglementarea posibilității de audiere a persoanei vătămate când asistența juridică a acesteia este obligatorie fără ca avocatul ales sau cel numit din oficiu să fie prezent, pe motiv că „audierea trebuie făcută de îndată”, iar „apărătorul ales sau din oficiu nu se poate prezenta în timp util”.

k. Cu privire la pct. 15, în condițiile în care *de lege lata* nu există prevederi astfel încât atunci când există o suspiciune rezonabilă că viața, integritatea corporală, libertatea, bunurile sau activitatea profesională a unui martor, a persoanei vătămate sau a părții civile ori a unui membru de familie al acestora ar putea fi puse în pericol ca urmare a datelor pe care le-au furnizat organelor judiciare sau a declarațiilor lor și de acordare/menținere a statutului de martor amenințat, o astfel de propunere nu poate fi decât binevenită, sub rezerva posibilității luării în considerare a variantei introducerii acestuia în cuprinsul Capitolului III. Alte dispoziții privind executarea din cuprinsul Titlului V. Executarea hotărârilor penale.

Totodată, precizăm faptul că, în acord cu observația similară făcută de către Consiliul Legislativ în avizul nr. 993/2025, apreciem că sintagmele „*după finalizarea judecății*” și „*după judecarea procesului*” sunt lipsite de precizie normativă, deci trebuie reanalizate și reformulate, în funcție de intenția de reglementare.

De asemenea, reglementarea propusă la alin. (3) al art. 128¹ *Cod procedură penală* trebuie reanalizată, pentru a se clarifica despre care „*administrație a locului de deținere*” este vorba.

l. În ceea ce privește pct. 18 și 19, deși argumentele tehnice prezentate de inițiatori sunt pertinente, acest lucru nu poate susține, în esență, o diminuare a garanțiilor dreptului la un proces echitabil al suspectului sau inculpatului prin eliminarea completă a dispozițiilor de trimitere la art. 159 alin. (10) și (11) *Cod procedură penală*.

În acest sens, momentul esențial la care suspectul sau inculpatul se impune să participe rămâne în continuare cel al desigilării entităților care urmează să facă obiectul percheziției informatice și al realizării copiei/clonei, care constituie o etapă preliminară distinctă de etapa finală a percheziției informatice care este cea de obținere a datelor informatice (strângerea probelor digitale). În scopul realizării clonei, mijlocul de stocare (CD, DVD, carduri de memorie, memory-stick-uri, hard drive-uri etc.) va fi montat la un dispozitiv tip *write blocker* care la rândul său va fi montat (cuplat) la sistemul informatic folosit de specialist. Acest dispozitiv are funcția de a împiedica orice modificări la nivelul datelor informative stocate pe entitatea ce urmează a fi copiată (clonată), astfel încât se oferă garanția că probele identificate ulterior nu au fost alterate ori create la momentul efectuării percheziției informatice. Acest lucru face, așa cum se arată și în doctrină, ca prezența suspectului, a inculpatului sau a apărătorului acestora să fie una esențială, aceștia putând observa în mod

direct mijloacele tehnice și procedurile utilizate de specialist conferind astfel un grad sporit de fiabilitate mijlocului de probă¹².

După realizarea copiei se va genera o semnătură digitală (o valoare *hash*) după copia realizată care va atesta faptul că nu s-a intervenit ulterior asupra acesteia. De aceea, având în vedere că orice intervenție, la nivelul datelor informatice, va duce la modificarea semnăturii digitale, oricât de irelevantă ar fi aceasta, lipsa de concordanță între semnătura digitală originală și cea de comparație va pune în discuție o intervenție neautorizată asupra copiei.

A doua etapă a percheziției informatice sau etapa percheziției informatice propriu-zise vizează extragerea fizică sau logică (bazată pe fișierele de sistem, prin care sunt identificate și recuperate date din fișierele active, șterse sau spațiul nealocat) a datelor informatice ce se realizează de pe copia duplicat a mijlocului de stocare original, urmând a fi obținute baza de date, corespondența e-mail, discuțiile de tip chat, programele informatice folosite. În această etapă, care este una eminamente tehnică, de extragere a informației, prezența suspectului sau a inculpatului și a avocatului acestuia nu se mai impun, în condițiile în care se poate verifica oricând dacă există neconcordanțe între informația extrasă și cea existentă pe clonă și care a fost sigilată în prezența suspectului sau inculpatului și a avocatului său.

Prin urmare, asigurarea garanțiilor procesuale nu vizează doar momentul când are loc desigilarea PC-urilor, laptopurilor, telefoanelor, stick-urilor etc. ridicate anterior, ci și momentul în care are loc crearea unei copii electronice fidele a sistemului informatic ridicat, respectiv crearea clonei, situații în care se impune păstrarea abordării actuale.

De aceea, în contextul situației speciale a suspectului sau inculpatului și în măsura în care se optează pentru abrogarea alin. (11), propunem completarea alin. (9) în forma propusă de inițiatori cu mențiunea că dacă sistemul informatic sau suportul de stocare a fost ridicat de la suspect ori inculpat, dispozițiile art. 159 alin. (10) și (11) se aplică în mod corespunzător.

m. Cu privire la pct. 20-21, propunerile pot fi susținute.

n. Cu privire la pct. 22, acestea nu pot fi susținute în integralitate.

¹² M. Udriș, G. Zăi, în M. Udriș, op. cit., p. 1444-1445.

Astfel, folosirea sintagmei „sau al altor organe de ordine publică” este lipsită de previzibilitate, nefiind clar care ar putea fi acele organe. Probabil, intenția inițiatorilor a vizat organele jandarmeriei, care sunt organe de ordine publică, fiind singurele, de altfel, care potrivit competențelor ar putea realiza o astfel de procedură. De aceea, în măsura în care se dorește menținerea propunerii, aceasta ar trebui să vizeze menționarea expresă a acestor organe astfel încât să rezulte cu claritate că despre acestea este vorba și nu despre alte organe ale statului român.

Totodată, în ceea ce privește motivarea inițiatorilor potrivit căreia este necesară completarea dispozițiilor din *Codul de procedură penală* referitoare la citarea prin poșta electronică pentru că, deși există astfel de norme, „însă nu există și obligativitatea indicării lor, așa cum există în *Codul de procedură civilă* pentru orice cerere de chemare în judecată, cerere reconvențională, de intervenție sau întâmpinare¹³”, precizăm că, potrivit art. 148 alin. (1) teza a II-a și art. 194 alin. (1) din *Legea nr. 134/2010 privind Codul de procedură civilă*:

„Art. 148 - Condițiile generale

(1) (...) De asemenea, cererea va cuprinde, dacă este cazul, și adresa electronică sau coordonatele care au fost indicate în acest scop de părți, precum numărul de telefon, numărul de fax ori altele asemenea.”

”Art. 194 - Cuprinsul cererii de chemare în judecată

Cererea de chemare în judecată va cuprinde:

a) numele și prenumele, domiciliul sau reședința părților ori, pentru persoane juridice, denumirea și sediul lor. De asemenea, cererea va cuprinde și codul numeric personal sau, după caz, codul unic de înregistrare ori codul de identificare fiscală, numărul de înmatriculare în registrul comerțului sau de înscriere în registrul persoanelor juridice și contul bancar ale reclamantului, precum și ale pârâtului, dacă părțile posedă ori li s-au atribuit aceste elemente de identificare potrivit legii, în măsura în care acestea sunt cunoscute de reclamant. Dispozițiile art. 148 alin. (1) teza a II-a sunt aplicabile.”

Rezultă că indicarea unei adrese de poșta electronică nu este obligatorie de lege lata nici în procedura civilă.

o. Cu privire la pct. 10 și 23, apreciem că posibilitatea comunicării prin intermediul rețelelor sociale nu poate fi avută în vedere, fiind extrem de imprevizibilă și de natură să ridice probleme de aplicare în practică.

¹³ <https://www.senat.ro/legis/PDF/2025/25b576EM.PDF?nocache=true> – pagina 6.

Totodată, în ceea ce privește textul propus la alin. (1) al art. 107 *Cod procedură penală* (pct. 10), constatăm faptul că suspectul sau inculpatul ar urma să comunice organului judiciar atât „*adresa de poștă electronică sau datele de contact în orice alt sistem de mesagerie electronică*”, cât și „*adresa poștală și electronică la care dorește să îi fie comunicate actele de procedură, precum și orice alte date de contact la care pot fi trimise citațiile prin mijloace ce asigură transmiterea textului, inclusiv conturile din rețelele sociale*”. Întrucât cele două noțiuni sau informații ce vor trebui comunicate de către suspect sau inculpat se suprapun cel puțin parțial, se impune reanalizarea și reformularea în mod corespunzător a textului.

Observația este valabilă și pentru pct. 35.

p. Cu privire la pct. 24, dispoziția se regăsește în art. 35³ din *Legea nr. 211/2004* și este suficient să rămână acolo, neexistând niciun motiv pentru a fi dublată în *Codul de procedură penală*. Pe cale de consecință, acest punct trebuie eliminat.

q. Cu privire la pct. 25 și în legătură cu eliminarea sintagmei „*indicate în acest scop*” din cuprinsul art. 259, menționăm că, în prezent, citarea prin astfel de mijloace nu se poate realiza decât cu încuviințarea persoanei ce urmează a fi citată în această modalitate. Prin această propunere se urmărește ca, prin indicarea de către o persoană a unei adrese electronice organului judiciar, fără ca prin aceasta persoana citată să aibă în vedere scopul citării sale, să se ajungă la situația în care consimțământul său va echivala, în mod automat, cu posibilitatea citării sale prin poștă electronică sau prin alt sistem de mesagerie electronică. Or, o astfel de abordare impune o anumită precauție la acest moment.

r. Cu privire la pct. 26-27, propunerile pot fi susținute, cu observația că, în acord cu observația similară făcută de către Consiliul Legislativ în avizul nr. 993/2025, apreciem că textul propus la pct. 26 este neclar în ceea ce privește situația avută în vedere prin sintagma „*ori când aceasta se află într-un adăpost*”. Se impune reanalizarea și reformularea acestei sintagme, astfel încât să rezulte cu precizia necesară despre ce fel de adăpost este vorba.

Observația este valabilă și pentru art. 328 alin. (2) *Cod procedură penală*, astfel cum este propus la pct. 42, precum și pentru toate situațiile similare din cuprinsul proiectului.

La pct. 27, semnalăm existența unei erori materiale - este vorba de art. 261 alin. (5) și nu de art. 281 alin. (5) *Cod procedură penală*.

s. Cu privire la pct. 28 și cu implicații corelative în ceea ce privește pct. 5, acesta nu poate fi susținut din prisma a două motive:

s1. Prin *Decizia nr. 302/2017*, Curtea Constituțională a României a reținut că: „51. (...) *reglementarea competențelor organelor judiciare reprezintă un element esențial ce decurge din principiul legalității, principiu ce se constituie într-o componentă a statului de drept. Aceasta deoarece o regulă esențială a statului de drept este aceea că atribuțiile/competențele autorităților sunt definite prin lege. Principiul legalității presupune, în principal, că organele judiciare acționează în baza competenței pe care legiuitorul le-a conferit-o, iar, subsecvent, presupune că acestea trebuie să respecte atât dispozițiile de drept substanțial, cât și pe cele de drept procedural incidente, inclusiv a normelor de competență. În acest sens, dispozițiile art. 58 din Codul de procedură penală reglementează instituția verificării competenței de către organul de urmărire penală, care este dator să își verifice competența imediat după sesizare, iar dacă constată că nu este competent să efectueze sau să supravegheze urmărirea penală, fie să dispună de îndată, prin ordonanță, declinarea de competență, fie să trimită de îndată cauza procurorului care exercită supravegherea, în vederea sesizării organului competent.*

56. Pe de altă parte, în ceea ce privește legiuitorul, principiul legalității - componentă a statului de drept - îl obligă pe acesta să reglementeze în mod clar competența organelor judiciare. În acest sens, Curtea a statuat că legea trebuie să precizeze cu suficientă claritate întinderea și modalitățile de exercitare a puterii de apreciere a autorităților în domeniul respectiv, ținând cont de scopul legitim urmărit, pentru a oferi persoanei o protecție adecvată împotriva arbitrariului (*Decizia nr. 348 din 17 iunie 2014, publicată în Monitorul Oficial al României, Partea I, nr. 529 din 16 iulie 2014, paragraful 17*). Cu toate acestea, Curtea apreciază că sarcina legiuitorului nu poate fi considerată îndeplinită doar prin adoptarea unor reglementări relative la competența organelor judiciare. Având în vedere importanța regulilor de competență în materia penală, legiuitorului îi incumbă obligația de a adopta prevederi care să determine respectarea acestora în practică, prin reglementarea unor sancțiuni adecvate aplicabile în caz contrar. Aceasta deoarece aplicarea efectivă a legislației poate fi obstrucționată prin absența unor

sanțiuni corespunzătoare, precum și printr-o reglementare insuficientă sau selectivă a sancțiunilor relevante.

57. Astfel, deși este recunoscut faptul că nulitatea absolută nu poate interveni în cazul oricărei încălcări a normelor de procedură, Curtea apreciază că aceasta trebuie să fie incidentă atunci când normele de procedură încălcate reglementează un domeniu cu implicații decisive asupra procesului penal. Referitor la normele de competență, Curtea observă că, pentru buna desfășurare a activității organelor judiciare, se impune respectarea fermă a competenței lor materiale și după calitatea persoanei. Nerespectarea normelor legale privind competența materială și după calitatea persoanei produce o vătămare care constă în dereglarea mecanismului prin care este administrată justiția. Aceasta este și explicația pentru care încălcarea dispozițiilor legale privind această competență se sancționa în reglementarea anterioară cu nulitatea absolută.

58. Or, eliminarea din categoria nulităților absolute a nerespectării dispozițiilor referitoare la competența materială și după calitatea persoanei a organului de urmărire penală permite aplicarea în procesul penal a unui criteriu subiectiv de apreciere din partea organului de urmărire penală. Astfel, prin nereglementarea unei sancțiuni adecvate în cazul nerespectării de către organul de urmărire penală a competenței sale materiale și după calitatea persoanei, legiuitorul a creat premisa aplicării aleatorii a normelor de competență pe care le-a adoptat.”

Analizând aceste considerente, pare că instanța de contencios constituțional nu a operat o nuanțare în privința modului de operare a sancțiunii nulității absolute în sensul în care aceasta ar putea interveni doar în cazul în care urmărirea penală este efectuată de un parchet ierarhic inferior celui competent după materie sau persoană. Acest lucru a stat și la baza introducerii unui astfel de caz de nulitate absolută odată cu intrarea în vigoare a *Legii nr. 201/2023*, proiect inițiat de Guvernul României și care a avut ca obiect transpunerea mai multor decizii pronunțate de instanța de contencios constituțional de la intrarea în vigoare a *Codului de procedură penală*.

De asemenea, în contextul în care introducerea acestei litere b¹) din cuprinsul art. 281 *Cod procedură penală* s-a realizat prin demersul anterior menționat, demers ce a făcut obiectul Planului Național de Redresare și Reziliență, propunerea de modificare a acestei litere nu poate fi susținută. Spunem acest lucru întrucât statul român și-a asumat obligația ca un anumit interval de timp să nu intervină asupra normelor care au făcut

obiectul unor proiecte regăsite în cuprinsul acestui plan, o conduită contrară putând conduce la pierderi financiare.

s2. Renunțarea la reglementarea sancțiunii nulității absolute în cazul asistenței juridice a persoanei vătămate, părții civile sau a părții responsabile civilmente, operată prin *Legile nr. 279/2022 și 217/2023*, reprezintă, pe de o parte, o revenire la filosofia inițială a *Codului de procedură penală* care prevedea sancțiunea nulității absolute doar în cazul încălcării asistenței juridice a suspectului sau inculpatului, iar, pe de altă parte, o coborâre a garanțiilor procesuale oferite în prezent acestor subiecți procesuali principali sau părți.

Este de analizat dacă o astfel de intervenție legislativă, prin care s-ar reduce garanțiile privind drepturile persoanei vătămate, ale părții civile sau ale părții responsabile civilmente, intră în marja de apreciere a legiuitorului sau, dimpotrivă este una susceptibilă să contravină dispozițiilor art. 1 alin. (3) din *Constituție* ori celor referitoare la dreptul la apărare sau înfăptuirea justiției.

ș. Cu privire la pct. 29 și 30, acestea nu pot fi susținute, întrucât efectuarea urmăririi penale cu nerespectarea specializării constituie o situație de necompetență a organului de urmărire penală care intră sub incidența art. 281 alin. (1) lit. b¹) *Cod procedură penală* privind nulitatea absolută. Și în acest caz se aplică *mutatis mutandis* cele amintite supra la s1.

t. Cu privire la pct. 31, 34, 38, 39 și 41 acestea pot fi susținute.

Referitor la pct. 32, precizăm faptul că, în ceea ce privește termenele de invocare a nulității (atât a unor cazuri de nulitate absolută, cât și a celei relative), *Codul de procedură penală* avea dispoziții asemănătoare:

- potrivit textului în vigoare al lit. a) a alin. (1) al art. 282 *Cod procedură penală*, încălcarea dispozițiilor legale care atrag nulitatea relativă în procedura camerei preliminare poate fi invocată până la închiderea procedurii de cameră preliminară, dacă încălcarea a intervenit în această procedură¹⁴;

¹⁴ „Art. 282 - Nulitățile relative

(1) Încălcarea oricăror dispoziții legale în afara celor prevăzute la art. 281 determină nulitatea actului atunci când prin nerespectarea cerinței legale s-a adus o vătămare drepturilor părților ori ale subiecților procesuali principali, care nu poate fi înlăturată altfel decât prin desființarea actului.

(4) Încălcarea dispozițiilor legale prevăzute la alin. (1) poate fi invocată:

a) până la închiderea procedurii de cameră preliminară, dacă încălcarea a intervenit în cursul urmăririi penale sau în această procedură;”

- potrivit formei în vigoare anterior datei de 09.07.2023 a lit. a) a alin. (1) al art. 281 *Cod procedură penală*, încălcarea dispozițiilor legale prevăzute la alin. (1) lit. e) și f) ale art. 281 și care atrag nulitatea absolută până la încheierea procedurii în camera preliminară, dacă încălcarea a intervenit în această procedură.

Prin *Decizia nr. 88/2019*, Curtea Constituțională a constatat neconstituționalitatea dispozițiilor art. 281 alin. (4) lit. a) din *Codul de procedură penală* raportat la art. 281 alin. (1) lit. f) din același act normativ¹⁵.

Pentru punerea în acord a dispozițiilor art. 281 alin. (1) lit. a) din *Codul de procedură penală* cu *Constituția*, așa cum a fost aceasta interpretată prin *Decizia nr. 88/2019*, prin art. I pct. 34 al *Legii nr. 201/2023*, respectivele dispoziții legale au fost modificate după cum urmează:

„(4) *Încălcarea dispozițiilor legale prevăzute la alin. (1) lit. b¹), e) și f) poate fi invocată:*

a) *până la încheierea procedurii în camera preliminară, dacă încălcarea a intervenit în cursul urmăririi penale;*

b) *în orice stare a procesului, dacă încălcarea a intervenit în procedura camerei preliminare sau în cursul judecății;”*

În condițiile în care textul propus la pct. 32 instituie un termen mai scurt de invocare a nulității relative decât cel prevăzut *de lege lata* și care este identic cu un text de lege deja declarat neconstituțional tocmai în considerarea termenului considerat prea scurt, este de analizat dacă soluția legislativă propusă este una care este conformă cu dispozițiile constituționale invocate în *Decizia nr. 88/2019*.

În ceea ce privește pct. 33, apreciem că acesta nu poate fi susținut, pentru că considerentele *Deciziei Curții Constituționale nr. 88/2019* invocate cu ocazia analizei referitoare la pct. 14 (supra) care sunt valabile *mutatis mutandis* și în acest caz. În plus, art. 283 alin. (4) *Cod procedură penală* sancționează abaterile unei persoane, alta decât organul judiciar, de la normele care reglementează desfășurarea procesului penal. Pe cale de

¹⁵ Motivul principal a fost acela că „prin instituirea unui termen înăuntrul căruia se poate ridica excepția nulității absolute în cazul neasistării de către un apărător în faza procedurii camerei preliminare, deși legea prevedea obligativitatea acestui lucru, legiuitorul goleşte de conținut însuși dreptul fundamental la apărare, asigurat prin asistarea de către un avocat numit din oficiu, în cazurile expres prevăzute de lege. Astfel, deși nerespectarea obligației de către organul judiciar este sancționată de legiuitor cu nulitatea absolută, sancțiunea aplicabilă apare ca fiind lipsită de eficiență în condițiile instituirii unui termen (încheierea procedurii în camera preliminară) până la care se poate invoca nulitatea absolută ce decurge din nerespectarea în faza camerei preliminare a dispoziției referitoare la obligativitatea asistării de către avocat.”

consecință, nu se poate reglementa ipoteza în care organul judiciar care încalcă dispoziții ale *Codului de procedură penală* sancționate *de lege lata* cu nulitatea absolută să fie sancționat cu o amendă judiciară. În plus, textul nici nu prevede cine ar urma să aplice amenda judiciară – este greu de imaginat ipoteza în care organul judiciar care încalcă prevederea legală se amendează singur.

Referitor la pct. 35, facem trimitere la observația de la lit. o) (supra, referitoare la pct. 10 și 23).

ț. Cu privire la pct. 36, deși propunerea pleacă de la o idee bună, acesta nu poate fi susținută în forma propusă, în condițiile în care vorbim de orice infracțiune contra persoanei, iar apoi ne referim la o infracțiune de pornografie infantilă (infracțiune contra persoanei) și apoi la o infracțiune contra familiei. Legat de această ultimă infracțiune, amintim că aceasta nici nu există în *Codul penal*, acest act normativ făcând vorbire în Capitolul III al Titlului I de *Infracțiuni săvârșite asupra unui membru de familie*.

u. Cu privire la pct. 37, menționăm că și *de lege lata* potrivit art. 292 *Cod procedură penală*: „Organul de urmărire penală se sesizează din oficiu dacă află că s-a săvârșit o infracțiune pe orice altă cale decât cele prevăzute la art. 289-291 și încheie un proces-verbal în acest sens.”

Practic, dacă pe o altă cale decât cea a plângerii, denunțului sau a sesizării făcute de persoane cu funcții de conducere și de alte persoane, organul judiciar află că s-a săvârșit o infracțiune acesta se va sesiza din oficiu.

Cu toate acestea, analizând cadrul procesual penal actual, putem observa că o astfel de obligație cu caracter general a organului judiciar devine relativă în condițiile art. 289 *Cod procedură penală* care prevăd că:

„(8) Pentru persoana lipsită de capacitatea de exercițiu, plângerea se face de reprezentantul său legal. Persoana cu capacitate de exercițiu restrânsă poate face plângere cu încuviințarea persoanelor prevăzute de legea civilă. În cazul în care făptuitorul este persoana care reprezintă legal sau încuviințează actele persoanei vătămate, sesizarea organelor de urmărire penală se face din oficiu.” Deci, doar în situația în care există un conflict de interese între minor și major sesizarea organelor de urmărire penală se face din oficiu, în celelalte cazuri fiind necesară, ca mod de sesizare, plângerea reprezentantului legal al persoanei vătămate sau încuviințarea persoanelor prevăzute de legea civilă. Chiar și în actuala

formulare a art. 292 *Cod penal*, credem că textul permite interpretarea conform căreia, dacă minorul formulează plângere chiar și în lipsa reprezentantului său, organul judiciar se va sesiza din oficiu.

În final, mai menționăm din perspectiva procedibilității acțiunii penale (și nu a sesizării organului de urmărire penală), potrivit art. 157 alin. (4) *Cod penal*: „În cazul în care cel vătămat este o persoană lipsită de capacitate de exercițiu ori cu capacitatea de exercițiu restrânsă sau o persoană juridică ce este reprezentată de făptuitor, acțiunea penală se poate pune în mișcare și din oficiu.” De aceea, potrivit acestui text, nici nu este necesară existența unui conflict de interese între minor și reprezentant pentru ca punerea în mișcare a acțiunii penale să se facă din oficiu.

Concluzionând, ipotezele avute în vedere de textul propus la pct. 37 sunt deja acoperite de dispozițiile art. 292 *Cod procedură penală*, motiv pentru care acest punct trebuie eliminat.

Menționăm și faptul că, din perspectiva normelor de tehnică legislativă, un text referitor la un caz particular de sesizare din oficiu nu poate fi introdus într-un articol referitor la plângere, cu atât mai mult cu cât există un articol distinct referitor la sesizarea din oficiu.

Referitor la pct. 40, este de analizat dacă acesta nu cumva va duce la o îngreunare a activității organului de urmărire penală și deci la o lungire a timpului de soluționare a dosarului. Astfel, textul propus introduce o obligație pentru organul de urmărire penală și un termen care nu există *de lege lata* în ceea ce privește soluționarea cererilor de administrare a probelor. Totodată, se introduce o excepție care obligă organul să se pronunțe motivat asupra amânării și apoi să comunice, într-un termen expres prevăzut de proiect, amânarea soluționării cererii (sau chiar ordonanța prin care s-a pronunțat cu privire la acest aspect- textul nefiind clar sub acest aspect).

De asemenea, textul propus nu reglementează de când curge termenul de 30 de zile prevăzut (observație care se regăsește și în avizul Consiliului Legislativ anterior menționat).

Pentru pct. 42, a se vedea observația de la pct. 26-27 (supra)

Cu privire la pct. 43, în ceea ce privește introducerea obligației de a comunica rechizitoriul în integralitatea sa sau, eventual, dacă este cazul, o traducere autorizată a acestuia în limba pe care o înțeleg persoana vătămată și partea civilă, facem trimitere la observațiile de la lit. d) și (f) (supra), referitoare la pct. 7 și 9.

v. Cu privire la pct. 44, acesta vorbește, în esență, de propunerea de luare a unor măsuri de protecție prin rechizitoriu, în măsura în care acestea nu au fost luate în cursul urmăririi penale. În aceste condiții, la fel ca și în ipoteza prevăzută la art. 330 și art. 331 *Cod penal*, când procurorul poate solicita prin rechizitoriu luarea unei măsuri preventive, a unei măsuri asigurătorii sau a uneia de siguranță, în mod evident, prin același rechizitoriu acesta poate propune și luarea unei măsuri de protecție, aspect cu care suntem de acord. De altfel, judecătorul de cameră preliminară are competența funcțională de a dispune astfel de măsuri în cursul procedurii de cameră preliminară [a se vedea art. 126 alin. (7) *Cod procedură penală*].

Cu toate acestea, propunerea nu poate fi susținută în forma propusă, din următoarele considerente punctuale:

v.1. Alin. (1) vorbește de luarea unor măsuri de protecție, însă în *Codul de procedură penală* singurele măsuri de protecție despre care ar putea fi vorba sunt cele de la art. 126 și art. 127 *Cod procedură penală*, care vizează acordarea statutului de martor amenințat, respectiv vulnerabil. De aceea, pentru previzibilitate se impune menționarea expresă a măsurilor de protecție prevăzute la art. 126 și art. 127 *Cod procedură penală*.

v.2. La alin. (2) se vorbește de dispunerea unui circuit preventiv în ipoteza martorilor amenințați sau a celor vulnerabili, precum „și în alte cauze în care este necesară protejarea unor persoane vulnerabile”. Prin această a doua ipoteză se poate crea o confuzie între martorul vulnerabil, statutul de martor vulnerabil putând fi acordat și altor subiecți procesuali principali sau părți, și o persoană vulnerabilă. Cum în practică pot apărea situații, este adevărat, în care s-ar impune crearea unui astfel de circuit protectiv, chiar și în ipoteza în care anterior nu s-a apucat să se dispună o măsură de protecție prevăzută la art. 126 și art. 127 *Cod procedură penală* sau nu sunt îndeplinite condițiile pentru dispunerea unei astfel de măsuri, însă este necesară protejarea persoanei care urmează să depună declarație de o eventuală interacțiune cu inculpatul, textul ar putea fi următorul:

„(2) În situațiile prevăzute la alin. (1), precum și atunci când se apreciază necesar, judecătorul de cameră preliminară sau instanța de judecată dispune din oficiu și în măsura în care este posibil, prin rezoluție, de urgență, fără citarea părților, persoanei vătămate și fără participarea procurorului, un circuit protectiv diferit de cel accesibil publicului, pentru persoana vătămată, partea, martorul sau alt subiect procesual, către sala de judecată sau către incintele concepute ori adaptate în scopul audierii.”

De asemenea, am introdus mențiunea „și în măsura în care este posibil” pentru că pot fi situații în practică în care configurația instanței să nu permită dispunerea unui astfel de circuit. Totodată, pentru previzibilitate am identificat expres care sunt persoanele care ar putea beneficia de o astfel de măsură plecând de la enumerarea participanților în procesul penal (Titlul III) și am introdus persoana vătămată pentru care nu este necesară citarea, fiind în prezența unei rezoluții administrative.

Apreciem și că ar trebui explicitată noțiunea „circuit protectiv”, pentru un plus de claritate al reglementării.

v.3. La alin. (3), fiind o chestiune care privește citarea, un astfel de alineat nu-și poate avea locul în cuprinsul art. 331¹, ci în cadrul Capitolului I. Citarea, comunicarea actelor procedurale și mandatul de aducere din cuprinsul Titlului VI. Acte procesuale și procedurale comune. Și în acest caz se aplică cele arătate anterior, cu mențiunea că norma nu beneficiază de suficientă previzibilitate, impunându-se a fi reconfigurată.

w. Cu privire la pct. 45-46, 48-49, propunerile care vizează modificarea camerei preliminare prin: reglementarea unor mecanisme mai clare de invocare și de soluționare a cererilor și excepțiilor, luarea de măsuri de către judecătorul de cameră preliminară pentru desemnarea aceluiași avocat din oficiu ca cel din faza de urmărire penală, reglementarea termenului în continuare, limitarea tergiversării procedurii prin solicitări repetate ale părților sau ale avocaților acestora de administrare a unor mijloace de probă, fixarea unor termene scurte de 7 zile, prevederea expresă a autorității de lucru judecat a încheierii pronunțate de către judecătorul de cameră preliminară, vin să aducă un plus de rigoare, de celeritate și de creștere a standardelor acestei faze procesuale și per ansamblu (prin implicațiile corelative asupra urmăririi penale și fazei de judecată) a întregului proces penal român.

Cu toate acestea, în ceea ce privește pct. 45, având în vedere că se reglementează aspecte care privesc modul de derulare al procedurii în camera preliminară, apreciem că acest text nu ar trebui introdus la art.343 (Durata procedurii în camera preliminară), ci în articolul 345 (Procedura în camera preliminară). Semnalăm și existența unei erori materiale – se menționează că se introduc trei noi alineate, pentru ca în realitate să se propună doar două alineate.

Referitor la pct. 46, apreciem că sintagma „adresa la care au solicitat comunicarea actelor de procedură” include și „adresa de poștă

electronică indicată”, motiv pentru care textul propus trebuie reformulat în mod corespunzător.

x. Cu privire la pct. 47, o astfel de reglementare nu poate fi introdusă în cuprinsul art. 344 *Cod procedură penală*, în condițiile în care această propunere vizează o chestiune de comunicare a unor acte de procedură. În egală măsură, o abordare echilibrată ar putea avea în vedere modificarea art. 80 în condițiile în care acest articol nu vizează *de lege lata* procedura de cameră preliminară, ci doar faza de urmărire penală sau judecata:

„Art. 80.- (1) În situația în care în cauză există un număr mare de persoane vătămate care nu au interese contrarii, acestea pot desemna o persoană care să le reprezinte interesele în cadrul procesului penal. În cazul în care persoanele vătămate nu și-au desemnat un reprezentant comun, pentru buna desfășurare a procesului penal, procurorul, judecătorul de cameră preliminară sau, după caz, instanța de judecată poate desemna, prin ordonanță, respectiv prin încheiere motivată, un avocat din oficiu pentru a le reprezenta interesele. Încheierea sau ordonanța va fi comunicată persoanelor vătămate, care trebuie să încunoștințeze, în termen de 3 zile de la primirea comunicării, procurorul, judecătorul de cameră preliminară sau, după caz, instanța în cazul în care refuză să fie reprezentați prin avocatul desemnat din oficiu. Toate actele de procedură comunicate reprezentantului sau de care reprezentantul a luat cunoștință sunt prezumate a fi cunoscute de către persoanele reprezentate.”

Prin teza finală care există și *de lege lata* se ajunge la concluzia că toate actele de procedură comunicate reprezentantului sau de care reprezentantul, deci inclusiv rechizitoriul sau traducerea acestuia, a luat cunoștință sunt prezumate a fi cunoscute de către persoanele reprezentate.

În aceste condiții, nu mai este necesară modificarea art. 344 alin. (2) *Cod procedură penală* în sensul propus de inițiatori.

În ceea ce privește pct. 50, apreciem că soluția propusă nu poate fi susținută, fiind susceptibilă să contravină jurisprudenței Curții Constituționale care, în *Decizia nr. 489/2024*, a reținut următoarele:

„14.(...) este în interesul îndeplinirii actului de justiție ca același judecător care a verificat atât competența și legalitatea sesizării, cât și legalitatea administrării probelor și a efectuării actelor de către organele de urmărire penală să se pronunțe și pe fondul cauzei. Curtea a reținut, totodată, că o soluție contrară ar fi fost de natură să afecteze deplina realizare a funcției de judecată, deoarece judecătorul fondului ar fi privat

de posibilitatea - esențială în buna administrare a cauzei - de a aprecia el însuși asupra legalității urmăririi penale și a administrării probelor și de a decide asupra întregului material probator pe care își va întemeia soluția. Așa fiind, Curtea a arătat că simplul fapt că judecătorul ar fi luat o decizie înaintea procesului nu poate justifica, în sine, o bănuială de parțialitate în privința acestuia. Trebuie avute în vedere întinderea și importanța acestei decizii. Aprecierea preliminară a datelor din dosar nu poate semnifica faptul că ar fi de natură să influențeze aprecierea finală, ceea ce interesează fiind ca această apreciere să se facă la momentul luării hotărârii și să se bazeze pe elementele dosarului și pe dezbaterile din ședința de judecată (a se vedea Hotărârea din 6 iunie 2000, pronunțată de Curtea Europeană a Drepturilor Omului în Cauza Morel împotriva Franței, paragraful 45, precum și Decizia nr. 296 din 11 mai 2016, precitată, paragraful 16).”

O observație similară a formulat și Consiliul Legislativ, prin avizul cu nr. 993/2025.

Referitor la pct. 51, apreciem că soluția propusă, cea de a prevedea expres că „Hotărârile definitive ale judecătorului de cameră preliminară prin care au fost respinse cererile și excepțiile privind legalitatea administrării probelor sau a efectuării actelor de urmărire penală, precum și cele prin care au fost excluse probe administrate în cursul urmăririi penale ori s-a constatat nelegalitatea unor acte de urmărire penală au autoritate de lucru judecat, inclusiv în cazul unei noi trimiteri în judecată după restituirea cauzei la parchet, precum și în cauzele disjuncte” nu poate fi susținută.

Astfel, suntem de acord cu opinia exprimată în doctrină¹⁶, potrivit căreia „urmărirea penală se analizează în ansamblu, legalitatea și loialitatea efectuării ei trebuie raportate la acuzația pentru care se dispune trimiterea în judecată, prin noul rechizitoriu. Desigur că (...) soluția va fi probabil aceeași și că, eventual, pentru scurtarea argumentației se pot face trimiteri sau pot fi preluate considerentele încheierii din ciclul anterior; însă nu se poate exclude de plano posibilitatea reiterării criticilor privind actele de urmărire, recurgând la argumentul autorității de lucru judecat; cu atât mai puțin, reiterarea criticilor privind conținutul rechizitoriului, în legătură cu secțiunile care nu au suferit modificări de formă, întrucât acesta este chiar un act nou, singurul act de investire a instanței. De aceea ni se pare mai degrabă

¹⁶ I. Kuglay în M. Udriou (coord.) op. cit., pp. 2266-2267 (para. 63, 64).

corectă următoarea soluție: „În ceea ce privește restul cererilor și excepțiilor formulate de către inculpați, acestea au fost analizate cu prilejul sesizării anterioare a instanței prin rechizitoriu, iar argumentele cuprinse în încheierea pronunțată la (...) în dosarul (...) rămân valabile și conduc la respingerea lor.(...)”

Conchidem că , după restituire, se pot formula orice critici cu privire la urmărirea penală și la rechizitoriu, soluțiile anterioare nu au autoritate de lucru judecat, hotărârea trebuind să cuprindă dezlegarea pe care judecătorul cauzei o dă, în baza argumentelor proprii, chestiunilor care fac obiectul camerei preliminare.”

De asemenea, reiterăm și faptul că în jurisprudența Curții Constituționale¹⁷ s-a reținut că o soluție legislativă care privează judecătorul fondului de „posibilitatea - esențială în buna administrare a cauzei - de a aprecia el însuși asupra legalității urmăririi penale și a administrării probelor și de a decide asupra întregului material probator pe care își va întemeia soluția” este de natură să afecteze deplina realizare a funcției de judecată.

Pe cale de consecință, apreciem că acest punct trebuie eliminat.

y. Cu privire la pct. 52, propunerea poate fi preluată.

z. Cu privire la pct. 53-59, modificările operate la contestația privind durata procesului penal, prin aplicarea acestei proceduri speciale și în cazul procedurii de cameră preliminară, în lipsa identificării unor probleme de constituționalitate/legalitate și în contextul necesității dinamizării acestei faze procesuale care durează mult în unele situații, pot fi preluate, cu următoarele observații:

Referitor la pct. 54, apreciem că termenul propus la art. 488¹ alineatul (3), lit. b) ar trebui să fie cel puțin 6 luni de la trimiterea în judecată, pentru cauzele aflate în procedura de camera preliminară.

Referitor la pct. 59, apreciem că, pe lângă reglementarea propusă, este necesară și păstrarea alin. (4)-(8) din reglementarea *de lege lata*.

z¹. Cu privire la pct. 60, propunerea poate fi preluată cu mențiunea că la alin. (3) este necesară precizarea măsurilor de protecție de la art. 126 și art. 127 *Cod procedură penală*.

¹⁷ Decizia nr. 489/2024, anterior citată.

III. Punctul de vedere al Guvernului

Având în vedere considerentele menționate, **Guvernul susține adoptarea acestei inițiative legislative sub rezerva însușirii propunerilor și observațiilor.**

Cu stimă,

Ilie-Gavril BOLOȘAN

PRIM-MINISTRU

Domnului senator Mircea ABRUDEAN
Președintele Senatului